

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Всеукраїнського круглого столу на тему:

**«ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»**

05 листопада 2024 року

(електронне видання)

м. Біла Церква - 2024

Ломакіна І.Ю. КОРУПЦІЯ ЯК ІСТОРИЧНЕ ЯВИЩЕ.....	36
Пахомова А.О. РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В АНТИКОРУПЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ДЕРЖАВИ.....	38
Єфремова І.І. КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВНОСТІ.....	40
Мельник В.О. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ І ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В АГРАРНІЙ СФЕРІ	42
Настіна О.І. ПРОЗОРИСТЬ ТА ВІДКРИТІСТЬ ЗЕМЕЛЬНИХ АУКЦІОНІВ ЯК МЕХАНІЗМ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ.....	43
Сокиринська О.А. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ТА БОРОТЬБИ ІЗ КОРУПЦІЄЮ	46

запобігання корупції: офіційний веб-сайт URL:
<https://nazk.gov.ua/uk/novyny/biznes-proyavyv-rekordnu-aktyvnist-u-povidomlenni-pro-koruptsiyu-mynulogo-roku-rezultaty-opytuvannya/>

2. Навчальні інструменти для викладачів і фахівців. Серія модулів із протидії корупції // Global Resource for Anti-Corruption Education and Youth Empowerment. URL:

https://grace.unodc.org/grace/uploads/documents/academics/ukrainian/UA_Anti-Corruption_Module_4_Public_Sector_Corruption.pdf

3.Гриник Є., Білецький А. (2023) Як корупція загрожує лісам України : типологія та аналіз кейсів корупції і незаконних рубок. URL:
https://baselgovernance.org/sites/default/files/2023-04/deep_dive_ukraine_ua.pdf

УДК 343

ЛОМАКІНА І.Ю., к.ю.н., доцент

*Білоцерківський національний аграрний університет,
 м. Біла Церква, Україна*

КОРУПЦІЯ ЯК ІСТОРИЧНЕ ЯВИЩЕ

Історичне коріння такого соціального явища як корупція бере свій початок ще у Стародавньому світі. Протидія цій крайній формі прояву корупції стає найважливішим напрямом формування сталого розвитку системи соціального управління. Держава і суспільство у міру свого розвитку з урахуванням багатьох факторів об'єктивного та суб'єктивного характеру формує засоби протидії корупції та апробує їх на різних рівнях еволюції людини.

Ключові слова: корупція, боротьба, хабарництво, частка, державне управління, держава, соціальне явище, протидія.

Історичне коріння такого соціального явища як корупція бере свій початок ще у Стародавньому світі. Корупційні прояви зафіксовано в архівних документах Стародавньої Греції IV-V ст. до н. е.: спочатку вони мали здебільшого побутовий характер і проявлялися у формі «псування їжі та питної води», а пізніше до них стали відносити аморальні вчинки (розбещеність, розпусність молоді), а також окремі суспільні правопорушення, які каралися в судовому порядку. Використання терміну «корупція» стосовно політики приписується давньогрецькому вченому, мислителю Аристотелю, який визначав тиранію як неправильну, зіпсовану (корумповану) форму монархії.

Корупція (від лат. corruptio - псування, підкуп), злочин, який полягає у прямому використанні посадовцем прав, наданих йому за посадою, з метою особистого збагачення. Корупцією називають також підкуп посадових осіб, їхню продажність. а. зловживання службовим становищем, дача хабара, отримання хабара, зловживання повноваженнями, комерційний підкуп чи інше незаконне

використання фізичною особою свого посадового становища всупереч законним інтересам суспільства та держави з метою отримання вигоди у вигляді грошей, цінностей, іншого майна чи послуг майнового характеру, інших майнових прав для себе або для третіх осіб чи незаконне надання такої вигоди зазначеній особі іншими фізичними особами

Корупція відома з давніх-давен. Згадка про це явище зустрічається у творах з мистецтва державного управління, релігійної та юридичної літератури Єгипту, Месопотамії, Юдеї, Індії та Китаю – у всіх центрах давньосхідних цивілізацій. У «Повчанні Гераклеопольського царя своєму синові Мерікара» (Єгипет, XXII в. до н.е.) вказується: «Пуди своїх вельмож, щоб вони чинили за твоїми законами. Неупереджений той, хто багатий у своєму будинку, він владика речей і не потребує. Велика увага приділяється соціальним виразам у найдавнішому розділі Біблії – Старому Завіті: «Я знаю як численні ваші злочини і як тяжкі ваші гріхи: ви утискаєте правового, берете хабарі, а жебрака, що шукає правосуддя, женете від воріт (Ам., 5:12) . У давньоіндійському трактаті з мистецтва управління державою "Артхашастра" (IV ст. до н.е.) підкреслюється, що найважливішим завданням, яке стоїть перед царем, є боротьба з казнокрадством.

У трактаті перераховуються 40 способів розкрадання казенного майна і робиться маловтішний висновок про те, що легше вгадати шлях птахів у небесах, ніж хитрощі хитромудрих чиновників. «Так само, як не можна розпізнати, чи п'ють воду риби, що плавають у ній, не можна визначити, чи привласнюють майно чиновники, приставлені до справ». Основним засобом боротьби з казнокрадством стає стеження. Донощик отримував частку майна, конфіскованого в особи, засудженого за посадовий злочин. Перше законодавче обмеження корупційної діяльності було здійснено за царювання Івана III. Його онук Іван IV (Грозний) вперше ввів страту як покарання за надмірність у хабарах. За часи Петра I набули широкого розмаху і корупція, і жорстока боротьба царя з нею. Характерним є епізод, коли після багаторічного слідства було викрито в корупції та повішено сибірського губернатора Гагаріна. Буквально через три роки четвертували за хабарництво обер-фіскала Нестерова - того, хто викрив Гагаріна. Протягом усього царювання династії Романових корупція була чималою статтею доходу і дрібних державних службовців та сановників. Наприклад, єлизаветинський канцлер Бестужев-Рюмін отримував за службу 7 тисяч карбованців на рік, а за послуги британській короні (як «агент впливу») – 12 тисяч карбованців. Корупція була тісно переплетена з фаворитизмом. Відомі численні епізоди корупційної діяльності лідера Петра I князя Олександра Меншикова, внаслідок чого останній неодноразово карався царем. З останніх передреволюційних епізодів крім Р. Распутіна має сенс згадати балерину Кшесинську та великого князя Олексія Михайловича, які на пару за величезні хабарі допомагали фабрикантам отримувати військові замовлення під час першої світової війни. Зміна державного устрою та форми правління у жовтні 1917 р. не усунула корупцію як явище та необхідність боротьби з нею. Згідно дикрета «Про

хабарництво» від 8 травня 1918 р. передбачалася кримінальна відповідальність за хабарництво (позбавлення волі терміном щонайменше 5 років, поєднаний із примусовими роботами той самий термін). Історія боротьби радянської влади з корупцією характеризується низкою специфічних особливостей. Корупція є міжнародною проблемою. Вона властива всім країнам незалежно від політичного устрою та рівня політичного розвитку та відрізняється лише масштабами.

Список використаних джерел

1. Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 3 груд. 2021 р.). – Харків : ХНУВС, 2021.
2. Соловйов В. «Історична генеза корупції» // http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Nzizvru/2011_5/p8_4.html
3. Безрутенко В. С. Історичний шлях виникнення корупції, різноманітність поглядів на проблему визначення дефініції цього явища. UR :file:///C:/Users/111/Downloads/boz_2008_18_32.pdf.

УДК 341.4

Пахомова А.О., к.ю.н., доцент

*Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква, Україна*

РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В АНТИКОРУПЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ДЕРЖАВИ

Проблема корупції давно набула статусу глобальної, оскільки зачіпає інтереси всього міжнародного співтовариства, перешкоджає всім формам взаємодії країн та міжнародної інтеграції. Три чверті мешканці Євросоюзу вважають корупцію однією з найсерйозніших проблем у їхній країні.

Ключові слова: антикорупційна стратегія, організації громадянського суспільства, антикорупційна політика ЄС.

За підрахунками Європейської комісії, корупція в ЄС завдає збитків у розмірі близько 120 млрд євро на рік [1]. В останнє десятиліття в Євросоюзі було зроблено низку зусиль для формування та реалізації комплексної антикорупційної політики на міжнародному та національному рівнях.

Цілі антикорупційної стратегії в ЄС передбачають необхідність взаємодії з іншими напрямками Європейської політики, такими як прийняття рішень, справедлива конкуренція, ефективне функціонування внутрішніх ринків, захист фінансових інтересів Європейських співтовариств тощо. З метою уніфікації